

P. LENTULUS P. F. PROQUÆST. PROPR. COSS.
PRÆTT. TRIBB. PL. SEN. P. Q. R. S. P. D.

XV. **S**I valetis, liberique vestri valent, bene est: ego va-
leo. Scelere Dolabellæ oppressa Asia, in proximam
provinciam Macedoniam, præsidiaque reipublicæ, quæ M.
Brutus, vir clarissimus, tenebat, me contuli: & id egi, ut,
per quos celerrime possent, Asia provincia, vestigaliaque in
vestram potestatem redigerentur. Quod cum pertinuisset Do-
labella, & vastata provincia, correptis vestigalibus, præcipue
civibus Romanis omnibus crudelissime denudatis ac³ diven-
ditis, celerius Asia excessisset, quam eo præsidium adduci po-
tuisset; diutius morari, aut expectare præsidium non necesse
habui: & quam primum ad meum officium revertendum mi-
hi esse existimavi, ut & reliqua vestigalia exigerem, &
quam deposui pecuniam, colligerem: quidquid ex ea corre-
ptum esset, aut quorum id culpa accidisset, cognoscerem
quam primum, & vos de omni re facerem certiores. Inter-
rim, cum per insulas in Asiam naviganti mihi nuntiatum es-
set, classem Dolabellæ in Lycia esse, Rhodiosque naves com-
plices instructas & paratas in aqua habere: cum his navibus,
quas aut mecum adduxeram, aut comparaverat Patiscus pro-
quæstor, homo mihi cum familiaritate, tum etiam sensibus
in republica conjunctissimus, Rhodum reverti, confisus aucto-
ritate vestra, senatusque consulto, quo hostem Dolabellam
judicatis: fœdere quoque, quod cum his, M. Marcello,
Ser. Sulpicio consulibus, renovatum erat: quo juraverant
Rhodii, eosdem hostes se habituros, quos Senatus, populus-
que Romanus. Quæ res nos vehementer sefellit. Tantum e-
nim absuit, ut illorum præsidio nostram firmaremus classem,
ut etiam a Rhodiis urbe, portu, statione, quæ extra urbem
est,

ARG. Res a se gestas publice memorat:
in Rhodios invehitur: de Dolabella grata
narrat. Anno U. C. 710.

¹ Proquæst. Propræ.] Quæstor fuit, vivo
proconsule Trebonio: eo mortuo, proquæsto-

ris, & proprætoris nomen assumpsit, præsi-
dio comparato, ut provinciam ab injuria
defendere posset. Infra. Manut.

² Omnibus] Redundat, judice Grævio.

³ Divenditis] Manutius, divenditis.

est, commeatu, aqua denique prohiberentur nostri milites;
nos vix ipsi singulis cum navigiis reciperemur. Quam indi-
gnitatem, diminutionemque majestatis, non solum juris no-
stri, sed etiam imperii populi que Romani, idcirco tulimus,
quod interceptis literis cognoramus, Dolabellam, si desperas-
set de Syria Ægyptoque, quod necesse erat fieri, in naves
cum omnibus suis latronibus atque omni pecunia conscendere
esse paratum, Italiamque petere: idcirco etiam naves onera-
rias, quarum minor nulla erat⁴ duum millium amphorum,
contractas in Lycia a classe ejus obsideri. Hujus rei timore,
Patres conscripti, percitus, injurias perpeti, & cum contumelia
etiam nostra omnia prius experiri malui. Itaque ad
illorum voluntatem introductus in urbem & in senatum eor-
um, quam diligentissime potui, causam reipublicæ egi: pe-
riculumque omne, quod instaret, si ille latro cum omnibus
suis naves conscendisset, exposui. Rhodios autem tanta in
pravitate animadverti, ut omnes firmiores putarent, quam
bonos: ut hanc concordiam, & conspirationem omnium ordi-
num ad defendendam libertatem, propense non crederent
esse factam: ut patientiam senatus & optimi cujusque manere
etiam nunc confiderent, nec potuisse audere quemquam Dola-
bellam hostem judicare: ut denique omnia, quæ improbi fin-
gebant, magis vera existimarent, quam quæ vere facta e-
rant, & a nobis docebantur. Qua mente etiam ante nostrum
adventum, post Trebonii indignissimam cædem, cæteraque tot
tamque nefaria facinora, binæ profectæ erant ad Dolabellam
legationes eorum, & quidem novo exemplo, contra leges i-
plorum, prohibentibus iis, qui tum magistratus gerebant.
⁵ Hæc, sive timore, ut desistant, de agris, quos in conti-
nenti habent, sive furore, sive potentia paucorum, qui &
antea pari contumelia⁶ viros clarissimos affecerant, & nunc

H h h z 7 ma-

⁴ Duum millium amphorum] Antiquissi-
mus Grammaticus Julius Romanus admonuit,
Amphorum dici, cum additur numerus; An-
phorarum, per se: ut est apud Carifium.
Manut.

⁵ Hæc] Non est, a quo verbo regatur:
& subaudiri videtur, facinor. Idem.

⁶ Viros clarissimos] Lentulum, & Pompe-
jum. Epist. 14. Idem.

7 maximos magistratus gerentes, nullo exemplo, 8 neque vestra ex parte, 9 neque nostro presentium, neque imminenti Italæ urbique nostræ periculo, si ille parricida cum suis latronibus, navibus, ex Asia Syriaque expulsus, Italiam petiisset, mederi cum facile possent, 10 voluerunt. Nonnullis etiam ipsi magistratus veniebant in suspicionem, detinuisse nos, & 11 demorari esse, dum classis Dolabellæ certior fieret de adventu nostro. Quam suspicionem consecuta res aliquot auxerunt: maxime quod subito ex Lycia Sex. Marius, & C. Titius, legati Dolabellæ, a classe discesserunt, navique longa profugerunt, onerariis relictis, in quibus colligendis non minimum temporis laborisque consumplerunt. Itaque, cum ab Rhodo cum iis, quas habueramus, navibus in Lyciam venissemus, naves onerarias recepimus, dominisque restitimus: idemque, quod maxime verebamur, ne posset Dolabella cum suis latronibus in Italiam venire, timere desimus. Classem fugientem persecuti sumus 12 usque Sidam, quæ extrema regio est provinciæ meæ. Ibi cognovi, partem navium Dolabellæ diffugisse; reliquas Syriam, Cyprumque petiisse. Quibus disiectis, cum scirem C. Cassii, singularis civis, & ducis, classem maximam fore præsto in Syria, ad meum officium reverti: daboque operam, ut meum studium, diligentiam vobis, Patres conscripti, reique publicæ præstem: pecuniamque, quam

7 Maximos magistratus gerentes] Qui antea pari contumelia viros clarissimos affecerant, iidem nunc maximos magistratus cum gerant. *Manus.*

8 Neque vestra ex parte] Neque studio vestrarum partium. *Idem.* Quidam legi volunt, neque ulla ex parte: & interpretantur, ne ulla quidem ex parte. Ego ex antiquæ scripturæ vestigiis repono, neque nostræ partis: subintellige, periculo, seu repete *id est* *verba.* *Lambin.* Sed præstat lectio Histropiani, Strev-vechiani, Gruter. Amstelod. & mei secundi, neque nostra ex parte. Hoc est, quod nostris partibus non erat proficuum. Alii dicerent neque e ve nostra. Græv. Legendum vestro. Ut referatur ad *no* periculo. Quod quodammodo ad vos quoque pertinebat. *J. F. Gron.*

9 Neque nostro presentium] Cic. pro Planc. X. Cui nomen meum absens honoris fuisse, et meas presentes preces non putas profuisse.

Lib. XI. ad Att. 15. Salius enim mei peccatum corrigi non potest. *Idem.*

10 Voluerunt] Sic duo veteres libri: reliqui, Noluverunt. Sed Latini sermonis consuetudo postulat, Voluerunt. Non enim dicitur: Neque nostro presentium, neque imminenti Italæ periculo mederi noluverunt. Nam id esset, Mederi voluerunt: cum ex geminata negatione fiat affirmatio. *Manus.* Ex omnibus tamen, quos consuli multos, nemo, præter Carolum Stephan. & Quarter. Manutio morem gessit. *Oliver.*

11 Demorari esse] Amstelodam. Demorari esse. Mallet, detinuisse nos, & demorari, dum classis. Non modo nos detinuisse, sed etiam nunc demorari. *Græv.*

12 Usque Sidam] Ultra non licuit. Nam provinciæ fines præterire leges vetabant. Sida vero in Pamphylia fuit: & Pamphylia ad Imperium Asiæ pertinuit. *Manus.*

quam maximam potero, & quam celerime cogam, omnibusque cum rationibus ad vos mittam. Si percurrero provinciam, & cognovero, qui nobis & reipublicæ fidem præstiterunt in conservanda pecunia a me deposita, quique scelere ultro deserentes pecuniam publicam, hoc munere societatem facinorum cum Dolabella inierunt, faciam vos certiores. De quibus, si vobis videbitur, si, ut meriti sunt, graviter constitueritis, nosque vestra auctoritate firmaveritis, facilius & reliqua exigere vestigalia, & exacta servare poterimus. Interea, quo commodius vestigalia tueri, provinciamque ab injuria defendere possim, præsidium necessarium, voluntariumque comparavi. His literis scriptis, milites circiter xxx, quos Dolabella ex Asia conscripserat, e Syria fugientes in Pamphyliam venerunt. Hi nuntiaverunt, Dolabellam Antiochiam, quæ in Syria est, venisse; non receptum: conatum esse aliquoties vi introire, repulsum semper esse cum magno suo detrimento. Itaque centum circiter amissis, agris relictis, nocte Antiochia profugisse Laodiceam versus: ea nocte omnes fere Asiaticos milites ab eo discessisse: ex his ad octingentos Antiochiam rediisse, & se iis tradidisse, qui a Cassio relictis, urbi illi præerant: cæteros per Amanum in Ciliciam descendisse: quo ex numero, se quoque esse dicebant: Cassium autem cum suis omnibus copiis, nuntiatum esse, quatruidi iter Laodicea abfuisse, tum, cum Dolabella eo tenderet. Quamobrem opinione celerius confido sceleratissimum latronem poenas daturum. Quarto Nonas Junias, Pergæ.

TREBONIUS CICERONI S.

XVI. SI vales, bene est. Athenas veni a. d. xi Kal. Junium, deditum optimis studiis, summaque modestiæ fama. Quæ ex re quantam voluptatem ceperim, scire potes, etiam me tacente. Non enim nescis, quanti te faciam, & quam, pro

ARG. Ciceroni patri gratulatur de filio, a se conscripto: & in libro de Cæsaribus in quem optimis studiis deditum Athenis offeritur sui petit rationem habeat. *Anno* U. derat. Versus mittit, in civem improbum C. 709.

pro nostro veterrimo verissimoque amore, omnibus tuis etiam minimis commodis, non modo tanto bono, gaudeam. Noli putare, mi Cicero, me hoc auribus tuis dare: nihil adolescente tuo, atque adeo nostro, (nihil enim mihi a te potest esse sejunctum) aut amabilius omnibus iis, qui Athenis sunt, est, aut studiosius earum artium, quas tu maxime amas, hoc est, optimarum. Itaque tibi, quod vere facere possum, libenter quoque gratulor, nec minus etiam nobis: quod eum, quem necesse erat diligere, qualiscunque esset, talem habemus, ut libenter quoque diligamus. Qui cum mihi in sermone iniecisset, se velle Asiam visere, non modo invitatus, sed etiam rogatus est a me, ut id potissimum nobis obtinentibus provinciam faceret. Cui nos & caritate, & amore, tuum officium praestatuos, non debes dubitare. Illud quoque erit nobis cura, ut Cratippus una cum eo sit, non putes, in Asia feriatum illum ab iis studiis, in qua tua cohortatione incitatur, futurum. Nam illum paratum, ut video, & ingressum pleno gradu, cohortari non intermetemus, quo in dies longius, discendo, exercendoque se, procedat. Vos quid ageretur in republica, cum has literas dabam, non sciebam. Audiebam quaedam turbulenta, qua scilicet cupio esse falsa, ut aliquando otiosa libertate fruamur: quod vel minime adhuc mihi contigit. Ego tamen nactus in navigatione nostra pusillum laxamenti, concinnavi tibi munusculum ex instituto meo: & dictum, cum magno nostro honore a te dictum, & tibi infra subscripti. In quibus versiculis, si tibi quibusdam verbis videbor: turpitudine personae ejus, in quam liberius invehimur, nos vindicabit. Ignosces etiam iracundiae nostrae: quae justa est in e-

¹ Cratippus] Qui Philosophiam Peripateticam eximia cum laude Athenis docebat. Epist. 21. lib. XVI. & lib. I. & III. de Officiis. *Manus.*

² Cum magno nostra honore] Ergo non omnia Ciceronis dicta, sed ea tantum, quae Trebonii cum honore dixerat, in eo libro continebantur. *Dicere dicta*, usitatum apud Ciceronem. *Idem.*

³ Conclufi] Non simpliciter ipsa Cicero-

nis dicta posuerat, sed praefatus nonnulla in extremo dicta subiunxerat. Quod epist. 21. lib. XV. Cicero declarat, his verbis: *Ante quam ad me veniatur, visus omnium pena consumitur.* *Idem.*

⁴ Versiculis] Non poeticis, verum oratione soluta. Nam utriusque versus dicuntur. *Idem.*

⁵ Eiusdem personae] Rectiloquentior, hoc est, liberior in loquendo.

iusmodi & homines, & cives. Deinde, qui magis hoc Lucilio licuerit assumere libertatis, quam nobis? cum, etiam si odio par fuerit in eos, quos laesit, tamen certe non magis dignos habuerit, in quos tanta libertate verborum incurreret. Tu, sicut mihi pollicitus es, adjunges me quam primum ad tuos sermones. Namque illud non dubito, quin, si quid de interitu Caesaris scribas, non patiaris me minimam partem & rei, & amoris tui ferre. Vale, & matrem, meosque tibi commendatos habe. D. VIII Kalendas Junias, Athenis.

⁶ Ad tuos sermones] Dialogos: in quos collocari inter eos, qui Caesarem occiderunt, & qui a te diliguntur. Laudabis me neque minimum, neque vulgari cum iudicio tui ferre] Non patieris extremo loco me benevolentiae tuae. *Manus.*

CICERO CORNIFICIO COLLEGE S. D.

XVII. GRATA mihi vehementer est memoria nostri tua, quam significasti literis: quam ut conserves, non quo de tua constantia dubitem, sed quia mos est ita rogandi, rogo. Ex Syria nobis tumultuosiora quaedam nuntiata sunt: quae, quia tibi sunt propiora quam nobis, tua me causa magis movent, quam mea. Romae summum otium est: sed ita, ut malis salubre aliquod & honestum negotium: quod spero fore. Video id curae esse Caesari. Me scito, dum tu abis, quasi occasionem quandam, & licentiam nactum, scribere audacius; & caetera quidem fortasse, quae etiam tu concederes: sed proxime scripsi de optimo genere dicendi: in quo saepe suspicatus sum, te a iudicio nostro, sic scilicet, ut doctum hominem a non indocto, paululum diffidere. Huic tu libro, maxime velim ex animo, si minus, gratia

CAU-

ARG. Cornificio Africae praefecto de Syriae tumultu, & urbano otio, seu negotiorum cessatione scribit. Librum de optimo genere dicendi commendat, & suum ipsi studium confirmat. *Anno U. C. 708.*

¹ College] In auguratu. *Manus.*

² Tumultuosiora] De Q. Caelio Basso, & Sex. Julio inter se dissidentibus, & bello ex ea re excitato. Nisi famam de bello

Partico intelligere malimus. *Corrad.*

³ Tibi] Praetori Africae.

⁴ De optimo genere dicendi] Quem librum Orator inscripsit. Epist. 18. lib. VI. & epist. 20. lib. XV. *Manus.*

⁵ Ut doctum hominem] Scripsit & Cornificius de arte Rhetorica, ut auctor est Quintilianus lib. III. *Idem.*

caula suffragere. Dicam tuis, ut eum, si velint, describant, ad teque mittant. Puto enim, etiam si rem minus probabis, tamen in ista solitudine, quidquid a me profectum sit, jucundum tibi fore. Quod mihi existimationem tuam, dignitatemque commendas, facis tu quidem omnium more: sed velim sic existimes, me, cum amori, quem inter nos mutuum esse intelligam, plurimum⁶ tribuam, tum de summo ingenio, & de studiis tuis optimis, & de spe amplissimæ dignitatis ita judicare, ut neminem tibi antepoam, comparem paucos. Vale.

⁶ *Tribuam*] Manut. & Lamb. *tribuere*.

CICERO CORNIFICIO COLLEGÆ S. D.

XVIII. **Q**UOD extremum fuit in ea epistola, quam a te proxime accepi, ad id primum respondebo. Animum adverti enim, hoc vos magnos oratores¹ facere nonnunquam. Epistolas requiris meas: ego autem nunquam, cum mihi denuntiatum esset a tuis, ire aliquem, non dedi. Quod mihi videor ex tuis literis intelligere, te nihil commissurum esse temere, nec ante, quam scis, quo iste nescio qui² Cæcilius Bassus erumperet, quidquam certi constituturum: id ego & speraram prudentia tua fretus; & ut considerem, fecerunt tuæ gratissimæ mihi literæ. Idque ut facias quam sapissime, & quid tu agas, & quid agatur, scire possim, & etiam quid acturus sis, valde te rogo. Etsi periniquo patiebar animo te a me digredi, tamen eo tempore me consolabar, quod & in summum otium te ire abitarabam, & ab impendentibus magnis negotiis discedere. Utrumque contra accidit. Istic enim bellum est ortum, hic pax consecuta: sed tamen ejusmodi pax, in qua, si adesces, multa te non delectarent: ea tamen, quæ ne ipsum

ARG. Infrequentiam literarum excusat, Cornificii prudentiam laudat, gravitatemque: præsentem resp. casum accusat cum Cæsar's excusatione. *Anno U. C. 708.*

¹ *Facere*] In agendis causis: cum ad extremum primum respondeatis. *Manut.*
² *Cæcilius Bassus*] Totam historiam vide apud Dionem lib. XLVII. *Idem.*

plum Cæsarem quidem delectent. Bellorum enim civilium hi semper exitus sunt, ut non ea solum fiant, quæ velit victor, sed etiam, ut iis mos gerendus sit, quibus adiutoribus sit parta victoria. Equidem sic jam obdurui, ut³ ludis Cæsaris nostri æquissimo animo viderem⁴ T. Plancum, audirem⁵ Laberii & Publii poemata. Nihil mihi tam deesse scito, quam qui-cum hæc familiariter, docteq; rideam. Is tu eris, si quam primum veneris. Quod ut facias, non mea solum, sed etiam tua interesse arbitror. Vale.

³ *Ludis*] Quos Cæsar dedit victor ex Hispania reverius. *Suetonius. Manut.*

⁴ *T. Plancum*] Burlam, Ciceronis inimicum, lege de vi flante rep. damnatum, a Cæsare restitutum. *Epist. 2. lib. VII. Idem.*

⁵ *Laberii & Publii poemata*] Mimos. *Vi. de Macrobio lib. II. Sat. Idem.* Vide & Vossium de Poet. Lat. cap. 1. & 2.

M. T. CICERO CORNIFICIO S. D.

XIX. **L**IBENTISSIME legi tuas literas, in quibus jucundissimum mihi fuit, quod cognovi meas tibi reditas esse. Non enim dubitabam, quin eas lubenter lecturas esses: verebar ut redderentur. Bellum, quod est in Syria, Syriamque provinciam tibi tributam esse a Cæsare, ex tuis literis cognovi. Eandem rem tibi volo bene & feliciter evenire. Quod ita fore confido, fretus & industria, & prudentia tua. Sed de Parthici belli suspitione quod scribis, sane me commovit. Quantum copiarum haberes, cum ipse conjectura consequi poteram, tum ex tuis literis cognovi. Itaque opto, ne se illa gens moveat hoc tempore, dum ad te legiones eæ perducantur, quas audio duci. Quod si pares copias ad configendum non habebis, non te fugiet uti consilio M. Bibuli: qui se oppido munitissimo & copiosissimo tam diu² tenuit, quam diu in provincia Parthi fuerunt. Sed hæc melius ex re, & ex tempore constitues. Mihi quidem usque curæ erit quid agas, dum, quid egeris, sciero. Literas ad
Tom. VII.
I i i te

ARG. Gratulatur de provincia Syria, Cornificio a Cæsare tributa. Si bellum sit Parthicum, ut Bibuli exemplo se mœnibus includat, per jocum monet. *Anno U. C. 709.*

¹ *Bellum, quod est in Syria*] A Cæcilio Basio commotum. *Corrad.*
² *Tenuit*] Antiochia. Vide ad Atticum lib. VI. *epist. 8. extrema.*

te nunquam habui cui darem, quin dederim. A te, ut idem facias, peto: in primisque, ut ita ad tuos scribas, ut me tuum sciant esse. Vale.

CICERO CORNIFICIO.

XX. GRATÆ mihi tuæ literæ, nisi quod Sinuessanum diverforiolum contempstisti. Quam quidem contumeliam villa pusilla iniquo animo feret, nisi in Cumano & Pompejano reddideris ¹ πάντα πρὸς πάντων. Sic igitur facies, meque amabis, & scripto aliquo laceffes. Ego enim respondere facilius possum, quam provocare. Quod si, ² ut es, cessabis, laceffam; ³ nec tua ignavia etiam inertiam afferet. Plura otiosus. Hæc, cum essem in senatu, exaravi. Vale.

ARG. Jocatur, quod Sinuessanz villæ hospitio uti noluerat. Hæc epistola scripta videtur, quo tempore Cornificius per hæc loca in Africam proficisceretur, ut superioribus præponenda sit. *Covrad.*

¹ Πάντα] Omnia de omnibus.

² Ut et] Que tua consuetudo est. *Man.*
³ Nec tua ignavia etiam inertiam afferet] Scientiam auget exercitatio, negligentia minuit. Non agendo enim efficitur, ut male agere discamus. Quapropter ignavia parit inertiam, id est agendi inscientiam. *Idem.*

M. T. CICERO CORNIFICIO S. D.

XXI. CAJUS Anicius, familiaris meus, vir omnibus rebus ornatus, negotiorum suorum causa legatus est in Africam ¹ legatione libera. Eum velim rebus omnibus adjuves, operamque des, ut quam commodissime sua negotia conficiat. In primisque, quod ei carissimum est, dignitatem ejus tibi commendo: idque a te peto, quod ipse in provincia facere sum solitus, non rogatus, ut omnibus senatoribus listores darem: ² quod idem acceperam, & cognoveram, a sum.

ARG. Anicium senatorem, ejuſque negotia & dignitatem commendat. Anno U. C. 709.

¹ Legatione libera] Senatoribus ad sua negotia proficiscens concedi solita Ep. 1. lib. XI. & ad Att. 1.8. lib. II. *Manur.*

² Quod idem acceperam] Dux rationes affert, quibus impulsus senatoribus qui in suam provinciam venerant, etiam non ro-

gantibus dederit listores: & quod ipse cum senator esset, & in aliorum provincias se contulisset, acceperit listores cum sacribus præfectis; & quod hoc summi viri facere sine soliti. Mentelianus liber legit, quod id acceperam & cognoveram a summis viris sacribus. Quod & ipsum pervulgatæ lectioni præferendum. *Grævius.*

summis viris factitatum. Hoc igitur, mi Cornifici, facies: cæterisque rebus omnibus ejus dignitati, reique, si me amas, consules. Id erit mihi gratissimum. Da operam, ut valeas.

M. T. CICERO CORNIFICIO S. P. D.

XXII. NOS hic cum homine gladiatore, omnium nequissimo, ¹ collega nostro, Antonio, bellum gerimus: sed non pari conditione, contra arma verbis. At etiam de te concionatur: nec impune: nam sentiet, quos laceffierit. Ego autem acta ad te omnia arbitror pericribi ab aliis: a me futura debes cognoscere; quorum quidem non est difficilis conjectura. Oppressa omnia sunt: nec habent ducem boni, nostrique ² τυραννοκτόνοι longe gentium absunt. Pansa & sentit bene, & loquitur fortiter: ³ Hirtius noster tardius convalescit. Quid futurum sit, plane nescio. Spes tamen una est, aliquando populum Romanum majorum ³ similem fore. Ego certe reipublicæ non deero, & quidquid acciderit, a quo mea culpa absit, animo forti feram. Illud profecto, quoad potero, tuam famam & dignitatem tuebor. A. d. XIII Kal. Jan. senatus frequens mihi est assensus, cum de cæteris rebus magnis & necessariis, tum de provinciis, ab iis qui obtinerent, retinendis, neque cuiquam tradendis, nisi qui ex senatus-consulto successisset. Hoc ego cum reipublicæ causa ⁴ censui, tum, mehercule, in primis ⁵ retinendæ dignitatis tuæ. Quamobrem te amoris nostri causa rogo, reipublicæ causa hortor, ut ne cui quidquam juris in tua provincia esse patiari: atque ut omnia referas ad dignitatem, qua nihil potest esse præstantius. Vere tecum agam, ut necessitudo nostra postulat. ⁶ In Sempronio, si meis literis obtemperasses, maximam ab omnibus laudem adeptus esses. Sed illud & præterit, & levius est. Hæc magna res est. Fac, ut provinciam

I i i 2 ciam

ARG. Narrat de statu reip. post Cæsaris interitum: & ne provinciam sine senatus-consulto tradat, hortatur. Anno U. C. 709.

¹ Collega] In augurato.

² Τυραννοκτόνοι] Tyrannicide.

³ Similem] In tuenda libertate. *Man.*

⁴ Censui] Vide Philipp. 3.

⁵ Retinende] Ne C. Calpurnius in Africam irret. ei traditam ab Antonio, sine Senatus-consulto.

⁶ In Sempronio] Infra epist. 25. *Idem.*

ciam retineas in potestate reipublicæ. Plura scripsissem, nisi tui festinarent. Itaque ⁷ Cherippo nostro me velim ⁸ excuses,

⁷ Cherippo] Epist. 30. hujus libri. Hic olim cum Q. Cicerone in Asia fuerat. Cor.
⁸ Excuses] Quod ei non rescripsi. Man.

M. T. CICERO P. CORNIFICIO S. D.

XXIII. **O**MNEM conditionem imperii tui, statumque provincie mihi demonstravit Stratorius. O multa intolerabilia locis omnibus! Sed, quo tua major dignitas, eo, quæ tibi ¹ acciderunt, minus ferenda. Neque enim, quæ tu propter magnitudinem & animi & ingenii moderate fers, a te non ulciscenda sunt, etiam si non sunt dolenda. Sed hæc posterius. Rerum urbanarum acta tibi mitti certo scio. Quod ni ita putarem, ipse perscriberem, in primisque Cæsaris Octaviani conatum: de quo multitudini fictum ab Antonio ² crimen videtur, ut in pecuniam adolescentis impetum faceret: prudentes autem & boni viri & credunt ³ factum, & probant. Quid quæris? magna spes est in eo. Nihil est, quod non existimeret laudis & gloriæ causa facturus. Antonius autem, noster familiaris, tanto se odio esse intelligit, ut, cum interfectores suos domi comprehenderit, rem proferre non audeat. A. d. VII Idus Octobr. Brundisium venerat, profectus obviam legionibus ⁴ Macedonicis quatuor; quas sibi conciliare pecunia cogitabat, easque ad urbem adducere, & in cervicibus nostris collocare. Habes formam reipublicæ, si in castris potest esse respublica: in qua tuam vicem sæpe doleo, quod nullam partem per ætatem sanæ & salvæ reipublicæ gustare potuisti. Atque antehac quidem sperare

ARG. Respondet ad ea, quæ Stratorius nuntiaverat de provincia: deinde reip. formam describit. Anno U. C. 709.

¹ Acciderunt] Dio, lib. XLVIII. prodidit, T. Sextium, Numidie rectorem, impetu in Africam facto, Adrumetum cepisse, & aliquanto post Cornificium prælio victum occidisse. Manut.

² Crimen] Dicebat Antonius comprehendisse se domi suæ quos ad se occidendum O-

ctavianus misisset. Manutius.

³ Factum] Vere missos ab Octaviano credunt, qui Antonium domi suæ interfecerunt. Quod Suetonius quoque confirmat in Augusto. Idem.

⁴ Macedonicis] Ex Macedonia profectis. Ibi enim Cæsar eas collocarat, ducturus in Parthos, quibus inferre bellum cogitabat. Idem.

saltem licebat, nunc etiam id creptum est. Quæ enim est spes, cum in concione dicere ausus sit Antonius, ⁵ Canutium apud eos sibi locum quærere, quibus, se salvo, locus in civitate esse non posset? Equidem & hæc, & omnia quæ homini accidere possunt, sic fero, ut philosophiæ magnam habeam gratiam, quæ me non modo ab sollicitudine abducit, sed etiam contra omnes fortunæ impetus armat: tibi que idem censo faciendum, nec, a quo culpa absit, quidquam in malis numerandum. Sed hæc tu melius. Stratorium nostrum cum semper probassem, tum maxime in tuis rebus summam ejus fidem, diligentiam, prudentiamque cognovi. Da operam ut valeas. Hoc mihi gratius facere nihil potes.

⁵ Canutium] Tribunum plebis. Apud eor., id est, Cicerone & similes patriæ defensores. Cellar.

M. T. CICERO CORNIFICIO S. P. D.

XXIV. **E**GO nullum locum prætermitto (nec enim debeo) non modo laudandi tui, sed ne ornandi quidem. Sed mea studia erga te & officia malo tibi ex tuorum literis, quam ex meis, esse nota. Te tamen hortor, ut omni cura in rempublicam incumbas. Hoc est animi, hoc est ingenii tui, hoc ejus spei, quam habere debes, amplificandæ dignitatis tuæ. Sed hæc de re alias ad te pluribus. Cum enim hæc scribebam, in expectatione erant omnia. Nondum ¹ legati redierant, quos senatus non ad pacem deprecandam, sed ad denunciandum bellum miserat, nisi legatorum nuntio paruisset. Ego tamen, ut primum occasio data est, meo pristino more rempublicam defendi: me principem senatus populoque Romano professus sum: nec, postea quam suscepi causam libertatis, minimum tempus amisi tuendæ salutis, libertatisque communis. Sed hæc quoque te ex aliis malo. T. Pinarium, familiarissimum meum, tanto tibi studio commen-

do,
ARG. Ut omni cura in remp. incumbat, ¹ Legati] Missi ad Antonium a senatu, hortatur. De legatis scribit ad Antonium ut Mutinæ obidionem omitteret. Epist. 8. missis. Pinarium commendat. Anno U. C. lib. XI. epist. 4. hujus lib. Manut.

do, ut majore non possim: cui cum propter omnes virtutes, tum etiam propter studia communia, sum amicissimus. Is procurat rationes negotiaque² Dionysii nostri, quem & tu multum amas, & ego omnium plurimum. Ea tibi ego non debeo commendare: sed commendo tamen. Facies igitur, ut ex Pinarii, gratissimi hominis, literis tuum & erga illum, & erga Dionysium studium perspiciamus. Vale.

² Dionysii nostri] Opinor esse, qui nominatur epist. 15. lib. 4. ad Att. Idem.

M. T. CICERO CORNIFICIO S. P. D.

XXV. **L**IBERALIBUS¹ literas accepi tuas, quas mihi Cornificius² altero vicefimo die, ut dicebat, reddidit. Eo die non fuit senatus, neque postero.³ Quinquebus frequenti senatu causam tuam egi⁴ non invita Minerva. Etenim eo ipso die senatus decrevit, ut⁵ Minerva nostra, quam turbo dejecerat, restitueretur. Pars tuas literas recitavit. Magna senatus approbatio consecuta est cum summo gaudio, &⁶ offensione Minotauri, id est, Calvisii & Tauri. Factum de te senatus-consultum honorificum. Postulabatur ut etiam illi notarentur: sed Pars clementior. Ego, mi Cornifici, quo die primum in spem libertatis ingressus sum, & cunctantibus cæteris, a. d. XIII Kal. Januarii, fundamenta

jeci

ARG. Ex literis Cornificii S. C. factum esse significat: ut in temp. incumbat, hortatur: Luceo se nulla in re desaturum pollicetur. Anno U. C. 710.

¹ Liberalibus] XVI. Kal. Apr. qui dies Boscio dicitur erat. Manut.

² Altero vicefimo die] Die vicefimo secundo. Nam, alter, secundum obtinet locum.

³ Quinquebus] XIV. Kal. Aprilis Minervæ festus dies. Ovid. Fast. 3. 809.

⁴ Una dies media est, & sunt sacra Minervæ.

⁵ Nominatque a junctis quinque diebus habent.

⁶ Non invita Minerva] Feliciter. Jocatut autem in nomine Minervæ. Manut.

⁷ Minerva nostra] Nullus est (ut existi-

mo) qui nesciat Ciceronem antequam Roma exiret expulsus a Clodio, simulacrum Minervæ, quod domi suæ longo tempore religiosissime coluerat, in Capitolium delulisse, ibique dedicasse, cum in basi inscripsisset Minervæ custodi urbis. Vide Dion. lib. XLV. Vitiensis.

⁶ Cum offensione summa Minotauri] Quod valde doluit Calvisio, qui tuam provinciam sibi desponderat, & ejus individuo sodali Statilio Tauri. Sed priusquam eos nominet, junctim ambos vocat Minotaurum, id est portentum, quod Pasiphae Minois uxor edidisse ferebatur, & confectis in Labyrintho Thefeus, significans, hos duos non minus malum & portentum esse in rep. quam Minotaurus in Creta insula. J. F. Gronov.

jeci reipublicæ, eo ipso die providi multum, atque habui rationem dignitatis tuæ. Mihi enim est assensus senatus de⁷ obtinendis provinciis. Nec vero postea destiti labefactare eum, qui summa cum tua injuria, contumeliaque reipublicæ, provinciam⁸ absens obtinebat. Itaque crebras, vel potius quotidianas compellationes meas non tulit, seque in urbem recepit invitus: neque solum spe, sed certa re jam, & possessione deturbatus est. Meo justissimo,⁹ honestissimoque convicio te tuam dignitatem summa tua virtute tenuisse, provinciæque honoribus amplissimis affectum, vehementer gaudeo. Quod te mihi de Sempronio purgas, accipio excusationem: fuit enim illud quoddam cæcum tempus servitutis. Ego tuorum consiliorum auctor, dignitatisque fautor, iratus temporibus in Græciam desperata libertate¹⁰ rapiebar: cum me¹¹ Etesia, quasi boni cives, relinquentem rempublicam prosequi noluerunt: Austerque adversus maximo flatu me ad¹² tribules tuos Regium retulit: atque inde ventis remis in patriam omni festinatione properavi, postridieque in summa reliquorum servitute liber unus fui. Sic sum in Antonium inductus, ut ille non ferret, omnemque suum violentum furorem in me unum effunderet: neque cum¹³ elicere vellet ad cædis causam, tum tentaret insidiis: quem ego ructantem & nauseantem conjeci in Cæsaris Octaviani plagas. Puer enim egregius præsidium sibi primum, & nobis, deinde summæ reipublicæ comparavit: qui nisi fuisset, Antonii reditus a Brundisio, pestis patriæ

⁷ Obtinendis] Ab iislem, qui obtinerent. Supra epist. 22. Manut.

⁸ Absens obtinebat] Per legatos: cum ipse (Calvisius) ad urbem esset cum imperio. Revertit autem in urbem, deposito imperio. Vide epist. 30. Idem.

⁹ Honestissimoque convicio] Ad Att. 1. 14. Cato abvolat, conviciorum Pisoni Consuli mirificum fecit, si id est conviciatum, vox plena gravitatis. J. F. Gronov.

¹⁰ Rapiebar] Post Cæsaris necem, vexata adesse jussit in senatu, ut ab eo cædis initium faceret. Quod Cicero suspicatus, in senatum non iit. Hoc dilucide narratue Phil. 5. & epist. 2. h. l. Manut.

tius & Pars, senatum habituri erant. Manut.

¹¹ Etesia] Venti euntibus in Græciam secundi, in Italiam adversi. Vide epist. 15. lib. 2. Idem.

¹² Tribules tuos] Municipia, quæ civitate donata fuerant, suffragiorum causa, certæ tribui singula adscribebantur. De Regio, supra, 7. 19. Cellar.

¹³ Elicere vellet ad cædis causam] Nam, a. d. 13. Kal. Oct. ideo Ciceronem Antonius adesse jussit in senatu, ut ab eo cædis initium faceret. Quod Cicero suspicatus, in senatum non iit. Hoc dilucide narratue Phil. 5. & epist. 2. h. l. Manut.

patriæ fuisset. Quæ deinceps acta sint, scite te arbitror. Sed redeamus ad illud, unde divertimus. Accipio excusationem tuam de Sempronio: neque enim statuti quid in tanta perturbatione habere potuisti. *Nunc hic dies aliam vitam afferre, alios mores postulat*, ut ait ¹⁴ Terentius. Quamobrem, mi Quinte, conscende nobiscum, & quidem ad puppim. Una navis est jam bonorum omnium: quam quidem nos damus operam, ut rectam teneamus. Utinam prospero cursu. Sed quicumque venti erunt, ars nostra certe non aberit. Quid enim præstare aliud virtus potest? Tu fac magno animo sis & excelso: cogitesque, omnem dignitatem tuam cum republica conjunctam esse debere. ¹⁵ P. Lucejum mihi meum commendas: quem, quibuscunque rebus potero, diligenter tuebor. Hirtium quidem & Panfam, collegas nostros, homines in consulatu reipublicæ salutare, alieno sane tempore amissimus, republica Antoniano quidem latrocinio liberata, sed nondum omnino explicata: quam nos, si licebit, more nostro tuebimur: quanquam admodum sumus jam defatigati. Sed nulla lassitudo impedire officium & fidem debet. Verum hæc hætenus. Ab aliis te de me, quam a me ipso, malo cognoscere. De te audiebamus ea, quæ maxime vellemus. De Gn. Minucio, quem tu quibusdam literis ad cælum laudibus extulisti, rumores duriores erant. Id quale sit, omninoque quid istic agatur, facias me velim certiores.

¹⁴ Terentius] Andr. 1. sc. 2. 18.

¹⁵ P. Lucejum] Quis non videt initium esse alterius epistolæ? cum infra de Panfa mortuo, supra de vivo fiat mentio. De eodem Lucejæ ep. 39. Man. Illud quidem affirmare possumus in perveteri libro hanc e-

pistolam, & sequentes ita conjunctas, atque adeo confusas fuisse, ut nullius principium appareret. Unde liberum unicuique fuit, ad suum arbitrium eas describere & dividere. Corrad.

CICERO CORNIFICIO S. D.

XXVI. QUINTUS Turius, qui in Africa negotiatus est, vir bonus & honestus, heredes fecit similes sui, Gn. Saturninum, Sex. Aufidium, C. Annejum, Q. Cornificio.

ARG. Heredes Q. Turii de bonis in Africa relictis, commendat. Anno U. C. 709.

Q. Confidium Gallum, L. Servilium Postumum, C. Rubellium. Ex eorum oratione intellexi, gratiarum actione eos magis egere, quam commendatione. Tanta enim liberalitate se tua ulos prædicabant, ut iis plus a te tributum intelligerem, quam ego te auderem rogare. Audebo tamen: scio enim quantum ponderis mea commendatio sit habitura. Quare a te peto, ut ad eam liberalitatem, qua sine meis literis usus es, quam maximus his literis cumulus accedat. Caput autem est meæ commendationis, ne patiare Erorem Turium, Q. Turii libertum, ut adhuc fecit, hereditatem Turianam avertere, cæterisque omnibus rebus habeas eos commendatissimos. Magnam ex eorum splendore & observantia capies voluptatem. Quod ut velis, te vehementer etiam atque etiam rogo. Vale.

M. T. CICERO Q. CORNIFICIO S. P. D.

XXVII. SEXTUS Aufidius & observantia, qua me colit, accedit ad proximos: & splendore, equiti Romano nemini cedit. Est autem ita temperatis moderatisque moribus, ut summa severitas, summa cum humanitate jungatur. Cujus tibi negotia, quæ sunt in Africa, ita commendando, ut majore studio, magisque ex animo commendare non possim. Pergratum mihi feceris, si dederis operam, ut is intelligat meas apud te literas maximum pondus habuisse. Hoc te vehementer, mi Cornifici, rogo. Vale.

ARG. Aufidii, Equitis Romani, Africana negotia commendat. Anno U. C. 709.

M. T. CICERO Q. CORNIFICIO S. P. D.

XXVIII. ASSENTIOR tibi, eos, quos scribis ¹ Lilybæo minari, istic pœnas dare debuisse: sed metuiti, Tom. VII. K k k sti,

ARG. Quod Cornificius in eos, qui Lilybæo minati fuerant, non animadverterat, ¹ Lilybæo] Tria Siciliae promontoria, Peleviter reprehendit: contra laudat ejus in Iorulus in Italiam spectans, Pachynum in Græciæ, Lilybæum in Africam, Manut.

fi, ut ais, ² ne nimis liber in ulciscendo viderere. Metuisti igitur, ne gravis civis, ne nimis fortis, ne nimis te dignus viderere. Quod societatem reipublicæ conservandæ, tibi mecum ³ a patre acceptam, renovas, gratum est: quæ societas inter nos semper, mi Cornifici, manebit. Gratum etiam illud, quod mihi tuo nomine gratias agendas non putas: nec enim id inter nos facere debemus. Senatus sapius pro dignitate tua ⁴ appellaretur, si ⁵ absentibus consulibus, unquam, nisi ad rem novam, cogeretur. Itaque nec de H-S xx. nec de H-S dcc, quidquam agi nunc per senatum potest. ⁶ Tibi autem ex senatus-consulto imperandum, mutuumque sumendum censeo. In republica quid agatur, credo te ex eorum literis cognoscere, qui ad te acta debent perscribere. Ego sum spe bona: consilio, cura, labore non desum: omnibus inimicis reipublicæ esse me acerrimum hostem, præ me fero. Res neque nunc difficili loco mihi videtur esse: & fuisset facilimo, si culpa a ⁷ quibusdam abuisset. Vale.

² Ne nimis liber in ulciscendo] Amstelodam. meus secund. Steevech. Pal. pr. ne nimis liber in ulciscendo viderere. Et sic in sequentibus Amstelodam. Hittorp. Steevech. Pal. sex. Menrel. meus secundus, Metuisti igitur ne gravis civis, ne minus fortis, ne minus te dignus viderere. Quæ lectio omnino melior est vulgata. Sententia est, se metuisset, ne si poenas sumpisset de iis qui Lilybæo insidiati sunt, fecisset hoc magis alterius, cui obnoxius erat, causa, quam reipublicæ, neve aliter fecisset quam gravem civem, & virum fortem decere, quodque se esse indignum. Quid est nimis se dignus? Gravius. Mihi vero Græviana emendatio præ vulgata sordet. Olivarius.

³ A patre] Q. Cornificius, pater, Ciceronis in Consulatu competitor fuit. Afco-

nus, in Tog. caud.

⁴ Appellaretur] Sic unus omnino verus liber, & recte. Quamquam &, Appellaret, sententiam habet, sed, ut arbitror, minus aptam. Potius enim pro alicuius dignitate senatus appellatur, quam appellat. Manu.

⁵ Absentibus] Mutinam profectis ad D. Brutum obfidiendo liberandum. Idem.

⁶ Tibi ex S. C. imperandum] Quoniam tibi S. C. imperium est datum, potes mutuatam sumere pecuniam, nempe ut milites alere possis. Idem.

⁷ Quibusdam] Si hæc epistola scripta est ante prælium Mutinense, notat eos, qui Antonii causam in senatu defendebant, ut Calennum, & alios: si post, Lepidum, & eos qui Octavianum, cæsis Hirio & Pansa, in speem consulatus impulerant. Manu.

M. T. CICERO Q. CORNIFICIO S. P. D.

XXIX. **N**ON modo tibi, cui omnia nostra notissima sunt, sed neminem in populo Romano arbitror esse, cui

ARG. Lamia negotia commendat: eum suspectum ornificio Cæxulat. Anno U. C. 710.

cui sit ignota ea familiaritas, quæ mihi cum L. Lamia est. Etenim magno theatro spectata est tum, cum est ab A. Gabinio consule relegatus, quod libere & fortiter salutem meam defendisset. Nec ex eo amor inter nos natus est: sed quod erat vetus & magnus, propterea nullum periculum pro me adire dubitavit. Ad hæc officia, vel merita potius, jucundissima consuetudo accedit, ut nullo prorsus plus homine delecter. Non puto te jam expectare, quibus eum tibi verbis commendem. Causas enim tanti amoris intelligis: quæ verba desideret, iis me omnibus usum putato. Tantum velim existimes, si negotia Lamia, procuratores, libertos, familiam, quibuscumque rebus opus erit, defenderis, gratius mihi futurum, quam si ea tua liberalitas pertinuisse ad rem familiarem meam. Nec dubito quin sine mea commendatione, quod tuum est iudicium de hominibus, ipsius Lamia causa studiose omnia facturus sis: quanquam erat nobis dictum, te existimare, alicui senatus-consulto, quod contra dignitatem tuam fieret, scribendo Lamiam affuisse: qui omnino consulibus illis nunquam affuit scribendo: deinde omnia tum falsa senatus-consulta deferebantur. Nisi forte etiam illi ² Semproniano senatus-consulto me censes affuisse: qui ne Romæ quidem tum fui; ut de eo ad te scripsi, et recenti. Sed hæc hæctenus. Te, mi Cornifici, etiam atque etiam rogo, ut omnia Lamia negotia, mea putes esse: curetque, ut intelligat hanc commendationem maximo sibi usui fuisse. Hoc mihi gratius facere nihil potes. Cura ut valeas.

¹ Familiam] Servos. Manu.

² Semproniano] Supra, epist. 19. & 25.

M. T. CICERO CORNIFICIO S. P. D.

XXX. **I**TA-NE præter litigatores, nemo ad te meas literas? Multæ istæ quidem: tu enim perfecisti, ut nemo sine literis meis tibi se commendatum putaret. Sed quis unquam tuorum mihi dixit esse, cui darem, quin dederim?

ARG. Silentium literarum, præter litigato bello scribit: & de angustiis pecunie publicæ. Anno U. C. 710.

rim? aut quid mihi jucundius, quam, cum coram tecum loqui non possim, aut scribere ad te, aut tuas legere literas? Illud magis mihi solet esse molestum, tantis me impediri occupationibus, ut ad te scribendi meo arbitrato facultas nulla detur. Non enim te epistolis, sed voluminibus lacefferem: quibus quidem me a te provocari oportebat. Quamvis enim occupatus sis, otii tamen plus habes. Aut, si ne tu quidem vacas, noli impudens esse, nec mihi molestiam exhibere, & a me literas crebriores, cum tu mihi raro mittas, flagitare. Nam cum antea distinebar maximis occupationibus, propterea quod omnibus curis rempublicam mihi tuendam putabam: tum hoc tempore, multo distineor vehementius. Ut enim gravius ægrotant ii, qui cum levati morbo videntur, in eum de integro inciderunt: sic vehementius nos laboramus, qui, prostrigato bello, ac pene sublato, renovatum bellum gerere conamur. Sed hæc hæstenus. Tu tibi, mi Cornifici, fac ut persuadeas, non esse me tam imbecillo animo, ne dicam inhumano, ut a te vinci possim aut officiis, aut amore. Non dubitabam equidem: veruntamen multo mihi notioerem amorem tuum effecit Cherippus. O hominem semper illum quidem mihi aptum, nunc vero etiam suavem! Vultus mehercule tuos mihi expressit omnes, non solum animum ac verba pertulit. Itaque noli vereri, ne tibi succensuerim, quod eodem exemplo ad me, quo ad cæteros. Requisivi equidem proprias ad me unum literas, sed neque vehementer, & amanter. De sumptu, quem te in rem militarem facere & fecisse dicis, nihil sane possum tibi opitulari, propterea quod & orbis senatus, consulibus amissis, & incredibiles angustia pecunie publicæ: quæ conquiritur undique, ut optime meritis militibus promissa solvantur: quod quidem fieri sine tributo posse non arbitror. De Attio Dionysio nihil puto esse: quoniam mihi nihil dixit Stratarius,

¹ *Renovatum bellum*] Lepidi scelere, qui Antonium recepit. *Manus.*

² *Tributo*] Quod impostum populo non erat post devictam ab Emilio Paulo Macedoniam. Libro secundo *Off. Manus.*

³ *Attio*] Si est idem, de quo in epist.

²⁴ *Attico*] Si est idem, de quo in epist. Attico & cognomen, & nomen accepit. Quod etiam Corrado placuit. *Idem.*

rius. De P. Luccejo nihil tibi concedo, quo studiosior ejus sis, quam ego sum: est enim nobis necessarius. Sed a magistris cum contenderem de proferendo die, probaverunt mihi, sese, quo minus id facerent, & compromisso, & jurando impediri. Quare veniendum arbitror Luccejo. Quamquam, si meis literis obtemperavit, cum tu hæc leges, illum Romæ esse oportebit. Cæteris de rebus, maximeque de pecunia, cum Panfæ mortem ignorares, scripsisti, quæ per nos ab eo consequi te posse arbitrare. Quæ te non fefelissent, si viveret: nam te diligebat. Post mortem autem ejus quid fieri posset, non videbamus. De Venulejo, Latino, Horatio, valde laudo. Illud non nimium probo, quod scribis, quo illi animo æquiore ferrent, te tuis etiam legatis lictores ademisse. Honore enim digni cum ignominia dignis non erant comparandi: eosque ex senatus-consulto, si non decedunt, cogendos, ut decedant, existimo. Hæc fere ad eas literas, quas eodem exemplo binas accepi. De reliquo velim tibi persuadeas, non esse mihi meam dignitatem tuam cariorem. Vale.

⁴ *Magistris*] Cum bona alicujus in auctione venirent, ut inde aut hæredes aut creditores caperent partes, de eorum sententia legebatur, qui præfesset illi auctioni. Is dicebatur *magister*. *Græv.*

⁵ *Venulejo, Latino, Horatio*] Legatis C. Calvisii, per quos Africanam provinciam absens obtinebat. Epist. 25. *Manus.*

⁶ *Laudo*] Quod lictores illis ademisset. *Idem.*

